

**BELÜGYMINISZTERIUM**

**Szigorúan titkos!**

Szám: 10-24/26/1963.

**A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT**  
az 1993. évi LXV. tv. 23. §-ára  
figyelemmel

011

HK: 008/67  
mű. por.

**A Magyar Népköztársaság**  
**Belügyminiszterhelyettesének**  
**0026. számú**  
**UTASÍTÁSA**

**Budapest, 1963. december 5-én**

**Tárgy:** Az operatív nyilvántartás ellenőrzésére és rendezésére

A belügyminiszter elvtárs 0033. számú parancsában elrendelte a III. Főcsoportfőnökség operatív nyilvántartásában szereplő személyek anyagainak ellenőrzését, rendezését.

Az operatív nyilvántartás rendezését fontos politikai és operatív feladatnak kell tekinteni, a legnagyobb körültekintéssel kell végrehajtani.

Az operatív nyilvántartásban szereplő személyek anyagainak ellenőrzését, rendezését úgy hajtsák végre, hogy abban indokolatlanul senki ne szerepeljen. A nyilvántartás tükrözze az elmúlt években bekövetkezett változásokat. Ugyanakkor a rendezés során tartsák szem előtt, hogy az alap- és kutató nyilvántartásban továbbra is szerepeljenek azok a személyek, akik társadalmi rendszerünkkel szemben ellenséges tevékenységet fejtettek, illetve fejtenek ki, akiknek kompromittáltsága alapján indokolt, hogy az operatív szervek megfelelően ellenőrizzék őket.

A fentiek végrehajtása érdekében az érintett szervek vezetőit és beosztottait az alábbiak végrehajtására

**u t a s í t o m :**

**I.**

1. Az operatív nyilvántartás ellenőrzését, rendezését 1964. február 1-ig kezdje meg.

A III. Főcsoportfőnökség csoportfőnökségei, a megyei (budapesti) osztályok legkésőbb 1965. augusztus 31-ig, a III/2. Osztály 1966. február 28-ig fejezze be.

2. A csoportfőnökségeken, a megyei (budapesti) politikai osztályokon, a III/2. Osztályon az egységes nyilvántartási rendszert úgy szervezze meg, hogy az mindenütt alap- és kutató nyilvántartásra tagozódjon.

3. A nyilvántartás rendezését a 0033. számú miniszteri parancsban meghatározott elvek szerint kell végrehajtani. Az alap-, vagy kutató nyilvántartásban megmaradó és a törlésre kerülő személyek elbírálásánál az alábbiak szerint kell eljárni:



## II.

### Alapnyilvántartásba kell venni

- a) A Magyar Népköztársaság bíróságai által politikai bűncselekmények miatt elítélt és jelenleg is az ítélet hatálya alatt álló személyeket.

Ellenséges tevékenység alapján feldolgozás alá vont személyeket (operatív és figyelő dosszié alapján).

- b) Az 1919-es ellenforradalom idején működő különítmények (Héjas, Prónay, Ostenburg, Vannay, Szegedi vadász zászlóalj, műegyetemi csendőr zászlóalj, IV., V. vadász zászlóalj stb.) vezetőit, kommunisták és haladó gondolkodású személyek meghurcolásában, megkínzásában részt vevő tagjait.

- c) A VKF/2. és 6. Osztály vezetőit, hírszerzéssel és kémelhárítással foglalkozó beosztottait és ügynökeit, besúgóit, provokátorait, értékelőit, aktív propaganda- és tájékoztató tevékenységet kifejtő tagjait.

Hadiüzemi parancsnokokat, hadiüzemi titkárokat, nemzetvédelmi előadókat, K. tiszteket.

Az imperialista hírszerző- és kémelhárító szervek által foglalkoztatott ügynököket.

- d) A Hunyadi páncélgránátos és Szent László hadosztály vezetőit, tisztjeit, tiszthelyetteseit.

Az SS magyar állampolgárságú tisztjeit, tiszthelyetteseit, német állampolgárságú, Magyarországon letelepedett tisztjeit, tiszthelyetteseit. Kopjások, Rongyosgárda, Drávántúli Légió, Prónay különítmény, Hungarista Ifjúsági Légió és az újjászervezett 1919-es ellenforradalmi különítmények vezetőit, tisztjeit, tiszthelyetteseit.

- e) A Magyarországon élő olyan személyeket, akik a felszabadulás előtt cseh, román, jugoszláv területen éltek és ott szélsőséges nacionalista, fasiszta pártok, szervezetek, vagy terrorista fegyveres alakulatok vezetői, vagy aktív tagjai voltak.

- f) A csendőrség vezetőit, tisztjeit, tiszthelyetteseit, nyomozóit, ügynökeit.

A politikai rendőrség vezetőit, tisztjeit, detektívjeit, azokat az ügynököket, akik kommunisták, vagy haladó gondolkodású emberek elleni ügyekben aktív ügynöki munkával segítették a politikai rendőrség munkáját.

A horthysta hadsereg tábornokait, ezredeseit, vezérkari tisztjeit.

- g) A Kúria és az Ítéltábla elnökeit, helyetteseit, tanácselnökeit, azok helyetteseit.

A törvényszékek azon vezetőit, bírót és azokat az ügyészeket, akik kommunisták, vagy haladó gondolkodású emberek ügyeiben súlyos ítéleteket hoztak.

- h) A horthysta—szálaszi parlament felsőházi tagjait és az országgyűlési képviselőket. (Kivéve a baloldali és haladó ellenzéki képviselőket.)

Minisztereket, államtitkárokat, követeket, katonai attasékat és azokat a diplomatákat, akik népellenes tevékenységet fejtettek ki. A Belügyminisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, az Igazságügyminisztérium és a Kultuszminisztérium osztályfőnökeit.



A főispánokat, alispánokat, járási főszolgabírókat, polgármestereket.

- i) A felszabadulás előtt működő fasiszta pártok és szervezetek, a felszabadulás utáni ellenséges, jobboldali pártok országos és megyei szerveinek vezetőit. (MÉP., Nyilas, MSZP., MFP., DNP., Keresztény Női Tábor stb.)
- j) A felszabadulás előtt népellenes, a felszabadulás után demokrácia-ellenes tevékenységet kifejtő főpapokat és papokat, Jezsuita-rend vezetőit és tagjait, egyéb szerzetesrendek vezetőit, vallási szekták vezetőit és a cionista mozgalom vezetőit.
- k) Az 1956-os ellenforradalom előkészítésében, szervezésében és lefolytatásában aktív ellenséges tevékenységet kifejtő személyek közül: az 1956-os ellenforradalom idején szervezett különböző ellenforradalmi „Forradalmi Bizottságok”, „Nemzeti Bizottságok”, „Munkástanácsok”, „Nemzetőrség” és egyéb testületek vezetőit és e testületekben részt vevő fasiszta, jobboldali elemeket, azokat a tagokat, akik 1956. november 4-e után is aktív ellenséges tevékenységet fejtettek ki e testületeken belül.

Akik különböző akciókban haladó gondolkodású emberek üldözésében, elhurcolásában tevőlegesen részt vettek.

Akik a párt és a kormány mellett harcoló magyar és baráti országok katonáit, tisztjeit és állampolgárait bántalmazták, ellenük bűncselekményeket követtek el.

Sztrájkok és ellenforradalmi tüntetések fasiszta, ellenséges szervezőit.

Emlékművek, szobrok lerombolását irányító személyeket és az ebben tevőlegesen részt vevő fasiszta, ellenséges elemeket.

Az amnesztiával hazatért személyek közül azokat, akikre vonatkozóan olyan adattal rendelkezünk, hogy Nyugaton való tartózkodásuk alatt az imperialista hírszerző szervekkel, azok ügynökeivel kerültek bűnös kapcsolatba.

Akik a felszabadulás óta disszidáltak és ellenőrzött adataink szerint különböző imperialista, kapitalista országok hadseregeiben, idegenlégióban teljesítenek, vagy teljesítettek szolgálatot.

- l) A Magyar Népköztársaság területén működő kapitalista államok külképviseleti szerveihez rendszeresen, ellenséges célzattal bejáró magyar állampolgárságú személyeket. (Bulletin terjesztőket.)
- m) A kapitalista országok területén élő magyar emigránsok közül azokat, akik a Magyar Népköztársaság, vagy a szocialista tábor országai ellen ellenséges tevékenységet fejtenek ki, és azokat, akikre ellenőrzött adataink vannak, hogy ezekkel a személyekkel bűnös kapcsolatot tartanak.
- n) A kapitalista országok magyarországi diplomáciai testületeinek, külképviseleti szerveinek vezetőit és beosztottait. Ezen követségek vezetőinek és beosztottainak volt, vagy jelenleg is alkalmazásában levő külföldi és magyar állampolgárokat.
- o) A kapitalista hírszerző és elhárító szervek Magyarország, vagy a szocialista tábor országai elleni kémkedést közvetlenül irányító, vagy végző vezetőit, beosztottait, ügynökeit és a rendőri szervek tagjait.
- p) A kapitalista államok hírszerző szervei számára fedőszervül szolgáló politikai, társadalmi szervezetek, hivatalok, vállalatok, cégek egyes, operatív szempontból fontos vezetőit, tagjait és alkalmazottait, a fedőszervek címeit.



- r) A külföldi reakciós pártok, szervezetek, egyesületek egyes, operatív szempontból fontos vezetőit, tagjait, vagy alkalmazottait.

### III.

#### Kutató nyilvántartásba kell venni

Azokat a személyeket, akiknek politikai bűncselekménye csekély súlyú volt, elkövetése óta hosszabb idő telt el és cselekményük társadalmi veszélyessége csökkent, illetve akiknek múltbeli kompromittáltsága csekély, azonban nyilvántartásuk operatív szempontból ma még szükséges.

- a) Azokat a politikai bűncselekményekért elítélt személyeket, akik büntetésüket letöltötték, vagy kegyelemmel szabadultak és mentesültek a büntetés hátrányos jogkövetkezményei alól.
- b) Rendszerellenes politikai cselekmény miatt internált, rendőri felügyelet alá helyezett személyeket.
- c) Azokat a személyeket, akiket politikai bűncselekmény elkövetése miatt a bíróság, vagy a rendőrség figyelmeztetésben részesített, vagy részesít.

A politikai nyomozó szervek által politikai bűncselekmények miatt vizsgálati eljárás alá vont személyek közül azokat, akik a bűncselekményt elkövették, azonban a rendelkezésre álló bizonyítékok nem voltak elegendők, vagy jogi erejűek, ezért bizonyíték hiányában nem lettek elítélve.

- d) A VKF/2. és 6. Osztály rejtjelzőit.

- e) A Hunyadi páncélgránátos és a Szent László hadosztály tiszteseit, önként jelentkezett legénységi állományú tagjait. A Drávántúli Légión, Hungarista Ifjúsági Légión, Kopjások, Rongyosgárda, Pró-nay különítmény stb. tagjait. Az SS. magyar állampolgárságú önként jelentkezett tagjait.

- f) Hivatásos katonatiszteket zászlóstól alezredesig bezárólag.

Jutasi tiszthelyetteseket.

A rendőrség tisztjei közül az országos, megyei, járási, városi, budapesti, kerületi kapitányságok vezetőit, ezredeseit, alezredeseit.

A politikai elítélteket őrző börtönök tisztjeit.

A csendőrség legénységi állományának hivatásos tagjait.

(Az orvos, egészségügyi, gépkocsizó, pénzügyi, élő. és egyéb szakszolgálatos tiszteket, tisztviselőket, tiszthelyetteseket, **ha bűncselekményt nem követtek el, nem kell nyilvántartásba venni.**)

- g) Megyei, városi főjegyzőket.

- h) A felszabadulás előtt működő fasiszta pártok és egyesületek, a felszabadulás utáni ellenséges, jobboldali pártok járási, városi és nagyközségi szervezeteinek vezetőit.

A Vitézi Szék országos, megyei, járási, városi vezetőit.

- i) A felszabadulás előtt a magyar és német fasizmus kiszolgálásáért Német Sasrend, Vaskereszt, Magyar Érdemrend, Koronás aranyérem, Érdemkereszt arany fokozat, Nemzetvédelmi Kereszt kitüntetésben részesített polgári és katonai személyeket, akik azonban elítélve nem lettek.



- j) Azokat a személyeket, akik nyugati emigrációból hazatértek, ott valamilyen kommunista-, vagy demokráciaellenes szervezetben, csoportban aktívan tevékenykedtek, hazatérésük után azonban felelősségre vonásban nem részesültek.
- k) Azokat a személyeket, akik a felszabadulás óta — 18. évet meghaladó korban — illegálisan elhagyták az országot és az amnesztia-rendeletek alapján visszatértek.
- l) A kapitalista államok hírszerző- és elhárító szerveinél dolgozók Magyarországon élő hozzátartozóit (szülő, házastárs, testvér, 18 éven felüli gyermek).
- m) A kapitalista országok Magyarországon levő külképviseleti szerveivel rendszeresen kapcsolatot tartó kolónia-tagokat.
- n) A kapitalista államok azon polgárait, akik a Belügyminisztérium operatív alapnyilvántartásában szereplő személyekkel rendszeres, gyanús kapcsolatot tartanak.

A kutató nyilvántartásban szereplő személyek közül azokat, akik újra aktív ellenséges magatartást fejtenek ki, vissza kell helyezni az alapnyilvántartásba.

**A kutató nyilvántartás csak az operatív szervek tájékoztatására szolgál.**

#### IV.

##### **A nyilvántartásból törölni kell**

- a) Akiknek kompromittáltsága régi és csekély, politikai magatartásuk ellen huzamosabb idő óta kifogás nem merült fel.
- b) A volt horthysta erőszakszervek hivatásos tagjai közül azokat, akik a szocializmus építésében eredményes munkát végeznek és politikai magatartásuk pozitív.
- c) A volt kizsákmányoló osztályok tagjai és leszármazottai közül azokat, akik kizárólag osztályhelyzetük alapján kerültek nyilvántartásba.
- d) Azokat a személyeket, akiknek múltbeli kompromittáltságuk súlyos volt, azonban a szocializmus építésében kiemelkedő érdemeket szereztek.

#### V.

##### **Intézkedés párttagok, vagy párthatáskörbe tartozó személyek esetén**

1. A Központi Bizottság hatáskörébe tartozó párt, tömegszervezeti, állami, gazdasági vezetőket és funkcionáriusokat, országgyűlési képviselőket csak a Politikai Bizottság engedélyével lehet nyilvántartásba venni.
2. Az MSZMP. tagjait, a budapesti és megyei pártbizottságok hatásköri listájába tartozó párt, tömegszervezeti, állami, gazdasági kádereket csak az illető pártszervek előzetes hozzájárulása után lehet nyilvántartásba venni.
3. Az előző pontban felsoroltaknál a BM. nyomozó szervei eljárás esetén az MSZMP. Központi Bizottság Titkárságának 1958. február 14-i határozata szerint kötelesek eljárni.



## VI.

### Nem vehetők nyilvántartásba

Azok a személyek, akik ugyan beletartoznak a felsorolt kategóriákba, azonban bizonyítottan kiemelkedő érdemeket szereztek a felszabadulás előtt a fasizmus, vagy a felszabadulás után az ellenség elleni harcban.

Akik 1945. óta őszinte magatartásukkal, kiemelkedő munkájukkal bizonyítják rendszerünk iránti hűségüket.

## VII.

1. A csoportfőnökségek, osztályok, megyei (budapesti) osztályok a saját nyilvántartásukban a náluk levő dossziék alapján szereplő személyeket ellenőrizték és rendezték. Ha az operatív szervek olyan személy anyagát ellenőrzik, akinek irattári anyaga is van (vegyes számos), kötelesek az irattári anyagát is ellenőrizni, rendezni.

A III/2. Osztály csak az irattári anyagok alapján szereplő személyeket ellenőrzi és rendezi.

2. A nyilvántartásban szereplő személyek ellenőrzését és rendezését az alábbi sorrendben kell végrehajtani:

- a) Azok törlését, akik a parancs szerint már nem képezik sem az alap-, sem a kutató nyilvántartás tárgyát [c) pontban].
- b) Akik vizsgálati, bírói, vagy rendőrhatalósági (internálás, ref., kitiltás, rendőri figyelmeztetés) eljárás alatt állottak.
- c) Osztályhelyzetük, múltbeli állásuk, politikai tevékenységük stb. alapján kategóriába tartozó személyeket, enyhébb társadalmi veszélyességi foktól a súlyosabb felé haladva.

3. A személyek nyilvántartásból való törlését, alap-, vagy kutató nyilvántartásban való további meghagyását a személyre összegyűjtött összes anyagok, adatok (KLH., OBNYH.), információk, szükség esetén a területen történő ellenőrzés, az összes körülmények ismeretének mérlegelésével, egyéni elbírálás alapján kell eldönteni.

a) Az illetékes operatív tiszt köteles a nyilvántartásban szereplő személyek anyagát rendezni és a megfelelő javaslatokat megtenni.

b) A javaslatok elbírálására a csoportfőnökségek osztályain, a budapesti, megyei osztályokon bizottságokat kell létrehozni.

A bizottság vezetője az osztályvezető, vagy helyettese, tagjai az alosztályvezetők, az osztály nyilvántartója.

A bizottság köteles elbírálni, hogy a személyre vonatkozó javaslat politikai, operatív szempontból a parancs értelmében történjen.

Mind az alap-, mind a kutató nyilvántartásba helyezett személyekre vonatkozó megállapításokat, terhelő adatokat ellenőrizni, többoldalúan dokumentálni kell. A bizonyítékokat, dokumentumokat a megfelelő dossziéba kell elhelyezni. A személyre vonatkozó adatok a nyilvántartási kartonokon pontosan legyenek kitöltve.

4. A III. Főcsoportfőnökség csoportfőnökei, osztályvezetői, a budapesti, megyei politikai osztályok vezetői a nyilvántartás rendezésével kapcsolatos feladatok pontos végrehajtására az operatív állományt oktassák ki.

5. A III/2. Osztály vezetője a feladatok gyakorlati végrehajtásához adjon ki útmutatást és nyújtson megfelelő segítséget. Ellenőrizze és biztosítsa,



hogy az alap- és kutató nyilvántartásban maradó személyek kartonjai helyes személyi adatokkal, politikai és operatív szempontból a követelményeknek megfelelő pontos szöveggel legyenek ellátva és a rá vonatkozó összes dossziézámok feltüntetésével kerüljenek be az operatív nyilvántartásba.

6. Az operatív szervek a rendezés eredményéről, a változásokról negyedévenként készítsenek statisztikai kimutatást és értékelő jelentést, melyet a III/2. Osztály részére küldjenek meg.

7. A III/2. és a III/5. Osztály vezetői a feladatok végrehajtását rendszeresen ellenőrizték.

A beküldött adatok, jelentések és az ellenőrzés tapasztalatai alapján a III/2. Osztály vezetője a feladat végrehajtásáról negyedévenként adjon tájékoztató jelentést.

**GALAMBOS JÓZSEF s. k.**

rendőr vezérőrnagy,  
miniszterhelyettes

Felterjesztve: miniszter elvtársnak.

Kapják: miniszterhelyettesek,  
BM. III. főcsoportfőnök-helyettes,  
BM. III/I., II., III., IV., V. csoportfőnökség,  
BM. IV/I. csoportfőnök,  
BM. III/1—5. osztályvezetők,  
Határőrség Felderítő Osztály vezetője,  
BM. II/3. Csoport vezetője,  
megyei (budapesti) rendőrfőkapitányok.

Készült: 80 példányban.

Tartalmaz: 7 oldalt.